

Prikaz
Primljeno: 29. 5. 1991.

Mr. LIDIJA OBAD, Sveučilišna katedra stranih jezika, Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku

Mr. Branka Marijanac: AN ENGLISH READER FOR STUDENTS OF ECONOMICS,

Ekonomski fakultet Osijek, Osijek 1990.

Udžbenik mr. Branke Marijanac *An English Reader for Students of Economics* namijenjen je studentima Ekonomskog fakulteta (I godina) s osnovnim ciljem razvijanja različitih tehnika čitanja. Udžbenik sadrži autentične tekstove suvremenog sadržaja popraćene pomno razrađenim vježbama koje potiču studente na integralno i cikličko procesiranje informacija i na korištenje informacija iz sintaktičkog, semantičkog i leksičkog izvora kao istovremenog inputa.

Svakom tekstu prethode zadaci koji se baziraju na stvaranju predikcija o tekstu na osnovi ranije stečenog znanja i iskustva što značajno pomaže uspješnijem asimiliranju novih informacija i boljem uvidu u koheziju i koherenciju teksta. Evidentan je autoričim interaktivni pristup čitanju koji podrazumijeva izrazito aktivnu ulogu čitatelja i kombiniranje različitih strategija u procesiranju informacija.

Zadaci koji slijede nakon teksta razvijaju vještine neophodne za razumijevanje teksta na makro i mikro razini. Student mora otkriti organizaciju teksta kroz identificiranje makro strukture, tj. kroz pronalaženje globalne teme i rečeničnih tema, čime se provjerava razumijevanje koherencije teksta. Prilikom analiziranja paragrafa studentu se ukazuje pažnja na fizičke i konceptualne paragrafe, posebice kada se ovaj potonji sastoji od nekoliko fizičkih paragrafa koji predstavljaju suvislu cjelinu. U praćenju sekvencije rečenica student mora razlučiti glavnu rečenicu od pomoćnih, koje potpomažu daljnjoj eksplikaciji piščevih ideja, kao i povezanost tih rečenica.

U otkrivanju kohezije teksta naglasak se stavlja na gramatička i leksička sredstva pri realizaciji kohezije, tj. na pronalaženje referentnih veza (zamjeničkih, priloških i pridjevskih), supstituciju, konektore i kolokacije. Korištenjem referentnih veza izbjegava se nepotrebno ponavljanje istih izraza i skreće se pažnja čitatelja na informacije o određenoj ideji, predmetu ili osobi koje treba potražiti u dijelu teksta koji prethodi ili slijedi. Referentnost, kao semantička kategorija, igra značajnu ulogu u pronalaženju preciznog značenja teksta. Supstitucija, kao leksičko-gramatička kategorija, ima podjednaku važnost budući da ona upućuje na odnose između leksičkih jedinica. Pred studenta se stavlja zadatak identificiranja određenih signala u rečenici (npr. "do", "one" i sl.) kojima se zamjenjuju imeničke i glagolske fraze i cijele klauze. Otkrivanje konektora pomaže čitatelju u anticipiranju sadržaja teksta što rezultira fluentnošću u čitanju. Autorica skreće pažnju na aditivne veznike, adverbzivne, kauzalno-eksplikativne i temporalne. Budući kolokacije također pridonose koheziji, određeni broj zadataka vezuje se uz lokiranje parova leksičkih jedinica smještenih u prepoznatljivom leksičkosemantičkom odnosu.

Veći broj zadataka autorica posvećuje analiziranju značenja leksičkih jedinica pri čemu razvija važne vještine i strategije u deduciranju značenja nepoznate leksike, npr. sposobnost inferencije značenja riječi na osnovi kontekstualnih pokazatelja i korištenje morfološke analize (upotreba sufiksa i prefiksa) u stvaranju novih značenja. Razvijanje ovih vještina izuzetno je važno jer studenti redovito pribjegavaju upotrebi rječnika kada nailaze na nepoznate riječi. Rječnik mora ostati posljednje sredstvo u otkrivanju značenja i pritom treba voditi računa o višeznačnosti riječi i njihovoj gramatičkoj kategoriji, na što autorica skreće pažnju.

Tipovi zadataka jasno ukazuju na stav autorice glede čitanja. Čitanje treba tretirati kao aktivan proces u kome čitatelj i pisac teksta pregovaraju o značenju, a čitatelj pritom aktivira svoja prethodna znanja, anticipira sadržaj, uočava koheziju i koherenciju teksta i različite razine značenja (konceptualna, kontekstualna, pragmatička).

Nedvojbeno je da će ovaj udžbenik svojom upotrebom vrijednošću značajno unaprijediti nastavu engleskog jezika i pridonijeti kvaliteti svladavanja neophodnih vještina u nastavnom procesu budući da autorica vodi studente kroz tehnike letimičnog čitanja i čitanja na preskok, usmjerava ih ka integriranju informacija i kritičkom ocjenjivanju teksta. Zbog svega navedenog udžbenik mr. Branke Marijanac zaslužuje punu pažnju i vrlo visoku ocjenu.